

Temat: Bądź świadomym użytkownikiem kultury

Czas realizacji: 1 godz.

Cele zajęć

■ Cel ogólny

Zdobycie wiedzy na temat korzystania w sposób legalny z źródeł i wytworów kultury, zapoznanie się z pojęciem prawo autorskie i zasadami jego praktycznego wykorzystania

■ Cele szczegółowe

Uczeń:

- z zaangażowaniem bierze udział w dyskusji,
- świadomie uczestniczy w kulturze,
- wie, czym jest prawo autorskie,
- poznaje terminy z zakresu prawa autorskiego,
- selekcjonuje dostępne w sieci informacje,
- świadomie, odpowiedzialnie i selektywnie korzysta z Internetu,
- doskonali umiejętności związane z czytaniem ze zrozumieniem,
- nabywa umiejętności potrzebnych do życia w społeczeństwie informacyjnym,
- sprawnie posługuje się poprawną odmianą polszczyzny pisanej i mówionej.

■ Metody i formy pracy:

- metody aktywizujące – asocjogram, burza mózgów, dyskusja, plakat,
- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia redakcyjne,
- ćwiczenia z tekstami prasowymi,
- praca z tekstem i materiałem audiowizualnym,
- praca z komputerem z dostępem do Internetu,
- indywidualna i grupowa praca analityczna i redakcyjna.

■ Środki dydaktyczne:

- karta pracy: *Bądź świadomym użytkownikiem kultury*,
- materiały dla nauczyciela: *Bądź świadomym użytkownikiem kultury*,
- fragmenty różnych tekstów prasowych, kultury,
- materiały audiowizualne i tekstowe dostępne w Internecie ,
- komputer z dostępem do Internetu, m.in. stron: *legalnakultura.pl* (tu „Przewodnik po prawie autorskim” na: <http://legalnakultura.pl/pl/prawo-w-kulturze/b-przewodnik-b-po-prawie-autorskim/tworca> oraz http://www.legalnakultura.pl/files/se/pdf/broszury/legalne_zrodla_kultury_w_sieci_internauci.pdf; *edukacja medialna.edu.pl*, *prawo kultury*; <http://e-lekcje.org/niezbednik-prawny/prawo-autorskie-pytania-i-odpowiedzi.html> ; <http://e-lekcje.org/pokoj-nauczycielski.html> i inne;
- tablica, arkusze papieru, flamastry.

Temat: Bądź świadomym użytkownikiem kultury

■ Przebieg lekcji

1. Faza wstępna (4 min.)

- Sprawdzenie zadania domowego polegającego na tym, że uczniowie mieli zapoznać się na stronie <http://prawokultury.pl/publikacje/prawa-tworcow/> z pojęciami 'autorskie prawo osobiste' oraz 'autorskie prawo majątkowe' i zapisać, czym się różnią i ile lat po śmierci autora wydawnictwa tracą prawa do praw majątkowych, użytkownicy mogą dowolnie korzystać z utworu.
- Uczniowie udzielają odpowiedzi, wiedzą, że 70 lat po śmierci autora w sposób legalny można korzystać z utworów twórcy.

2. Faza realizacyjna

a) Co wiem o legalnym korzystaniu z kultury?/ burza mózgów, praca indywidualna (15 min.)

- Nauczyciel poleca zwrócić uwagę uczniom na to, z jakimi problemami spotyka się np. dziennikarz, ale też uczeń, który korzysta z cudzych utworów, materiałów kultury, źródeł w Internecie. Uczniowie po dyskusji (burza mózgów) podają przykłady takich problemów. Nauczyciel zapisuje je na tablicy (np. czy można cytować, czy można ściągać materiały, czy wolno korzystać z prezentacji, zdjęć itp.)
- Nauczyciel poleca, by uczniowie zapoznali się z materiałem o legalnych źródłach kultury na stronie [www.legalnakultura.pl](http://www.legalnakultura.pl/files/se/pdf/broszury/legalne_zrodla_kultury_w_sieci_internauci.pdf) (http://www.legalnakultura.pl/files/se/pdf/broszury/legalne_zrodla_kultury_w_sieci_internauci.pdf). Po lekturze uczniowie realizują zad.1. z Karty pracy.
- Po ustalonym czasie uczniowie odczytują swoje zadania i dzielą się opiniami na temat tego, czy wiedza o legalnym korzystaniu z dóbr kultury jest powszechna.

b) Autor i jego prawa/burza mózgów, praca grupowa i indywidualna (13 min.)

- Nauczyciel poleca, by uczniowie zastanowili się, jakie prawa przysługują każdemu autorowi. Wybrani uczniowie podają swoje propozycje, a nauczyciel zapisuje je na tablicy.
- Uczniowie, pracując w grupach, tworzą plakat na temat prawa autorskiego: realizują *Zadania dla grupy* (w *Materiałach dla nauczyciela*), wykorzystując wskazane przez nauczyciela materiały źródłowe (materiały dostępne w *Materiałach dla nauczyciela*). Po wyznaczonym czasie liderzy grup prezentują wyniki pracy grupy.
- Uczniowie, pracując indywidualnie, tworzą własną definicję pojęcia 'prawo autorskie' (*Karta pracy, zad.2.*). Wybrani uczniowie na forum prezentują wyniki swojej pracy.

c) Prawo autorskie w praktyce/ praca grupowa (10 min.)

- W ramach podsumowania zagadnień dotyczących prawa autorskiego, uczniowie w grupach realizują zadanie podsumowujące ich praktyczną wiedzę na temat prawa autorskiego i jego zastosowania w codziennym życiu (zadania podsumowujące dla grup z historiami dotyczącymi wykorzystania prawa autorskiego znajdują się w *Materiałach dla nauczyciela*).
- Uczniowie w grupach dopasowują określone pojęcia związane z prawem autorskim (twórca, rozpoznanie autorstwa, integralność utworu, prawo do pierwszej publikacji, prawo do wynagrodzenia, uczestnictwo w kulturze, wolność słowa, czasowy charakter prawa autorskiego, dozwolony użytek) do zaprezentowanej w materiałach historii. Liderzy grup na forum przedstawiają historię analizowaną w grupie i prezentują, z jakimi terminami z zakresu prawa autorskiego te historie się łączą.

Temat: Bądź świadomym użytkownikiem kultury

3. Faza podsumowująca (3 min.)

- Uczniowie zastanawiają się, czy w swojej codziennej pracy nie naruszają praw autorskich i świadomie korzystają z dóbr kultury np. z utworów, tekstów, filmów, muzyki z Internetu. Uczniowie dzielą się na forum swoimi opiniami na temat świadomości, jaką posiadają młodzi ludzie w sprawie prawa autorskiego i legalnego korzystania z kultury.

■ Ewaluacja/samodzielna praca uczniów

Wykonaj zad. 3. z Karty pracy: wejdź na stronę <http://e-lekcje.org/pokoj-nauczycielski.html>, otwórz „Scenariusz nr 3” i zapoznaj się z plikiem SZKOŁA MAM_warsztat 3_prawo autorskie.pdf , a po zapoznaniu się z wiadomościami dostępnymi na tej stronie zapisz w punktach poradnik „Prawo autorskie w pracy dziennikarza” (uwzględnij m.in. kwestie przedrukowywania i cytowania lub streszczania tekstów prasowych, rozpowszechniania zdjęć reporterskich, naruszania dóbr osobistych i in.)

Temat: Bądź świadomym użytkownikiem kultury

KARTA PRACY

1. Po zapoznaniu się z materiałem o legalnych źródłach kultury na stronie www.legalnakultura.pl (http://www.legalnakultura.pl/files/se/pdf/broszury/legalne_zrodla_kultury_w_sieci_internauci.pdf) i wykorzystaniu słowniczka pojęć pt. „Pierwsza pomoc w prawie autorskim: przewodnik” (<http://prawokultury.pl/publikacje/prawa-tworcow/>) wykonaj polecenia

a) Wymień, kto może korzystać z utworu w ramach dozwolonego użytku osobistego?

.....

b) Czy dozwolony użytek osobisty dotyczy również programów komputerowych?

.....

c) Zastanów się, czy w ramach dozwolonego użytku osobistego można nagrać program telewizyjny, czy ulubioną piosenkę ze stacji radiowej?

.....

.....

d) Wypisz sytuacje, kiedy w szkole można udostępniać płyty CD, DVD w ramach dozwolonego użytku publicznego.

.....

.....

.....

e) Kiedy użytkownik może powołać się na prawo cytatu?

.....

.....

.....

f) Jakie informacje należy podać, korzystając z prawa dozwolonego użytku

.....

.....

.....

2. Po przeanalizowaniu różnych tekstów źródłowych zapisz krótką definicję pojęcia 'prawo autorskie'

.....

.....

.....

Temat: Bądź świadomym użytkownikiem kultury

3. Wejdź na stronę <http://e-lekcje.org/pokoj-nauczycielski.html> i otwórz

„Scenariusz nr 3” . Zapoznaj się z plikiem *SZKOŁA MAM_warsztat 3_prawo autorskie.pdf* , a po zapoznaniu się z wiadomościami dostępnymi na tej stronie zapisz w punktach poradnik: „Prawo autorskie w pracy dziennikarza” (uwzględnij m.in. kwestie przedrukowywania i cytowania lub streszczania tekstów prasowych, rozpowszechniania zdjęć reporterskich, naruszania dóbr osobistych i in.)

[illegible]

Temat: Bądź świadomym użytkownikiem kultury

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELA

1. Źródła i zadania do pracy w grupie na temat prawa autorskiego

Zadania dla grupy

Zapoznajcie się z poniższymi materiałami i stwórzcie plakat o prawie autorskim, w którym odpowiecie na poniższe pytania

- 1) Czego dotyczą przepisy prawa autorskiego w zakresie praw osobistych?
- 2) Czy utwór podpisany pseudonimem jest objęty ochroną?
- 3) Czy udostępnienie utworu oznacza wyzbycie się praw osobistych autora do niego?
- 4) Na czym polega ochrona praw osobistych?
- 5) Jakie prawa przysługują autorowi po udostępnieniu utworu?

Materiały dla grupy

a) Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych¹

Rozdział 1

Przedmiot prawa autorskiego

Art. 1.

1. Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór).
2. W szczególności przedmiotem prawa autorskiego są utwory:
 - 1) wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi (literackie, publicystyczne, naukowe, kartograficzne oraz programy komputerowe);
 - 2) plastyczne;
 - 3) fotograficzne;
 - 4) lutnicze;
 - 5) wzornictwa przemysłowego;
 - 6) architektoniczne, architektoniczno-urbanistyczne i urbanistyczne;
 - 7) muzyczne i słowno-muzyczne;
 - 8) sceniczne, sceniczno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne;
 - 9) audiowizualne (w tym filmowe).
21. Ochroną objęty może być wyłącznie sposób wyrażenia; nie są objęte ochroną odkrycia, idee, procedury, metody i zasady działania oraz koncepcje matematyczne.
3. Utwór jest przedmiotem prawa autorskiego od chwili ustalenia, chociażby miał postać nieukończoną.
4. Ochrona przysługuje twórcy niezależnie od spełnienia jakichkolwiek formalności

Opracowano na podstawie:

tj. Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz.631, Nr 94, poz. 658,Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz.662, Nr 181, poz.1293, z 2009 r. Nr157, poz. 1241, z 2010r. Nr 152, poz. 1016.

©Kancelaria Sejmu s. 2/54 2011-02-17

<http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19940240083>

b) Prezentacja/wykres o prawie autorskim na stronie www.legalnakultura.pl

http://legalnakultura.pl/pl/prawo-w-kulturze/b-przewodnik-b-po-prawieautorskim/prawa_autorskie

Temat: Bądź świadomym użytkownikiem kultury

c) Materiały o prawie autorskim na stronie edukacjamedialna.pl (do tematu: Prawa autora i prawa użytkowników, w: Wiedza w pigułce) (<http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/prawa-autora-i-prawa-uzytkownikow/>)

Prawa autorskie dzielą się na dwie kategorie: prawa osobiste i prawa majątkowe.

Prawa osobiste to:

- prawo do rozpoznania autorstwa
- prawo do integralności utworu
- prawo do pierwszego rozpowszechnienia

Każdy utwór, z którego korzystamy, musi być poprawnie oznaczony imieniem i nazwiskiem lub pseudonimem autora. Przypisanie sobie autorstwa cudzego utworu to plagiat. Nie wolno też nikomu zmieniać treści utworu. Prawa osobiste są wieczne i niezbywalne — musimy ich przestrzegać zawsze.

Prawa majątkowe są zbywalne oraz ograniczone w czasie. Mają one charakter monopolu — autor ma prawo decydować o tym, kto i jak będzie wykorzystywał jego utwór. Prawa majątkowe ograniczone są **dozwolonym użytkowaniem**. Są to legalne sposoby wykorzystania utworu, co nie wymaga zgody twórcy. Przykładami dozwolonego użytku są m.in.:

- kopiowanie i rozpowszechnianie utworu na użytek własny, rodziny i znajomych
- cytowanie utworu w całości lub fragmentach
- pobieranie utworu z Internetu

Ponieważ prawa majątkowe są zbywalne, twórca może przekazać je innej osobie lub firmie na podstawie umowy. Po śmierci twórcy z praw mogą korzystać jego spadkobiercy.

Prawa majątkowe wygasają w Polsce po 70 latach od śmierci autora. Ogół utworów, do których prawa majątkowe wygasły, nazywamy **domeną publiczną**. Z utworów w domenie publicznej każdy może korzystać bez ograniczeń.

W ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat nadano wiele nowych uprawnień posiadaczom praw majątkowych. To oznacza, że automatycznie zmniejszył się zakres dozwolonego użytku, czyli ograniczono prawa użytkowników. Relacja między autorami a użytkownikami podlega nieustającym negocjacjom. Im bardziej rozległe są prawa posiadaczy praw autorskich, tym bardziej ograniczone są prawa użytkowników. Czy wyobrażasz sobie świat, w którym oryginalność i autentyczność nie są szanowane, a artyści nie dostają pieniędzy za swoją pracę? I odwrotnie — świat, w którym użytkownicy muszą zawsze prosić o pozwolenie na każde wykorzystanie dzieła? Kompromis jest konieczny, aby kultura i nauka rozwijały się, a wszyscy mieli do nich równy dostęp.

1. Każdy człowiek ma prawo do swobodnego uczestniczenia w życiu kulturalnym społeczeństwa, do korzystania ze sztuki, do uczestniczenia w postępie nauki i korzystania z jego dobrodziejstw.
2. Każdy człowiek ma prawo do ochrony moralnych i materialnych korzyści wynikających z jakiejkolwiek jego działalności naukowej, literackiej lub artystycznej.

Powyższe słowa zawiera artykuł 27. Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Pierwsza część tego artykułu odnosi się do użytkowników utworów, druga — do twórców.

d) informacje na stronie : <http://e-lekcje.org/niezbednik-prawny/prawo-autorskie-pytania-i-odpowiedzi.html>

3. Zadania dla grupy : podsumowanie zagadnień o prawie autorskim ze strony: edukacjamedialna.edu.pl (w: Lekcja: Osobiste prawa autora)

Temat: Bądź świadomym użytkownikiem kultury

ZADANIE DLA GRUPY

Przyporządkujcie pojęcia, które pasują do poniższej historii

POJĘCIA:

twórca, rozpoznanie autorstwa, integralność utworu, prawo do pierwszej publikacji, prawo do wynagrodzenia, uczestnictwo w kulturze, wolność słowa, czasowy charakter prawa autorskiego, dozwolony użytek

Historia 1

„Potop” napisany przez Henryka Sienkiewicza został wydany pierwszy raz w 1886 roku. Do dziś był wydawany przez następujące wydawnictwa: Państwowy Instytut Wydawniczy, Siedmiogród, Zielona Sowa, Heraclon, Agencja Polwar i kilka innych. „Potop” jest szeroko dostępny również jako ebook lub audiobook. Nikt teraz nie pyta o zgodę. Przy wydaniach tego utworu pojawia się zawsze autor: Henryk Sienkiewicz. Zbyszkowi tak spodobał się „Potop”, że kupił jego ekranizację – film. Kiedy go obejrzał, pożyczył film Ance – swojej dobrej koleżance.

Historia 2

Jarek kiedyś na lekcji języka polskiego napisał wiersz. Zawsze pisał je „do szuflady”. Jego kolega – Tomek, uważa Jarka za zdolnego, początkującego poetę. Wziął wiersz Jarka i opublikował go na portalu społecznościowym dla młodych twórców. Jednak zanim to zrobił, zmienił 2 ostatnie wersy wiersza. Uważał je za nie najlepsze. Podpisał go oczywiście nazwiskiem autora, czyli Jarka.

Historia 3

Marysia ściągnęła obraz Pablo Picasso „Guernica” z serwisu flickr.com. Dorysowała chmurki do postaci na zdjęciu i dopisała w nich dialogi. Opublikowała je na portalu społecznościowym na swoim profilu, oczywiście podpisała, że autorem obrazu jest Pablo Picasso.

Rozwiązanie:

Historia 1: prawo do pierwszej publikacji, czasowy charakter prawa autorskiego, rozpoznanie autorstwa, twórca, dozwolony użytek

Historia 2: prawo do pierwszej publikacji, integralność utworu, rozpoznanie autorstwa, twórca

Historia 3: uczestnictwo w kulturze, wolność słowa, rozpoznanie autorstwa, twórca

Temat: Bądź świadomym użytkownikiem kultury

4. Tekst do samodzielnego przeczytania przez uczniów w domu pochodzący ze strony : [//e-lekcje.org/pokoj-nauczycielski.html](http://e-lekcje.org/pokoj-nauczycielski.html) , w: „Scenariusz nr 3” , plik: SZKOŁA MAM_warsztat 3_prawo autorskie.pdf

Utworky podlegające ochronie Prawa autorskiego mogą być za pośrednictwem prasy rozpowszechniane, ale tylko w celach informacyjnych.

Dotyczy to:

- a) sprawozdań o aktualnych wydarzeniach,
- b) aktualnych artykułów i wypowiedzi na tematy polityczne, gospodarcze i społeczne (autor ma prawo do wynagrodzenia),
- c) aktualnych zdjęć reporterskich,
- d) krótkich wyciągów ze sprawozdań, artykułów, wypowiedzi,
- e) przeglądów publikacji i utworów opublikowanych,
- f) mów wygłoszonych na publicznych zebraniach i rozprawach (zbiór mów jednej osoby podlega ochronie Prawa autorskiego),
- g) krótkich streszczeń rozpowszechnionych utworów.

Rozpowszechnianie utworów w w/w zakresie jest dozwolone zarówno w oryginale, jak i w tłumaczeniu. W sprawozdaniach o aktualnych wydarzeniach wolno przytaczać fragmenty utworów udostępnianych podczas tych wydarzeń ale tylko w granicach niezbędnych dla przekazania informacji. Może to być przedruk zdjęcia z wystawy, cytaty prezentowanego utworu, czy migawka w telewizji. Jest to zatem wyjątek od obowiązku przestrzegania praw autorskich. Wskazówka, jaką daje Ustawa o prawie autorskim w kwestii dopuszczalności zamieszczania cytatów jest dosyć lakoniczna. Mówi się bowiem o dopuszczalności cytowania "w zakresie uzasadnionym wyjaśnianiem, analizą krytyczną, nauczaniem lub prawami gatunku twórczości". Dozwolony użytek publiczny nie może w żadnym razie naruszać normalnego korzystania z utworu lub godzić w słusne interesy twórcy. Korzystający z utworu w ramach tzw. dozwolonego użytku publicznego ma bezwzględny obowiązek respektowania autorskich praw osobistych twórcy, czyli podania autora, źródła z którego utwór został zaczerpnięty oraz wykazania zmian jeżeli zostały wprowadzone do utworu.

Ustawa o prawie autorskim, w ramach prawa do informacji, zezwala na przedrukowywanie zdjęć reporterskich. Muszą jednak zostać spełnione kumulatywnie dwa warunki:

- 1. zdjęcie zostało już rozpowszechnione, czyli opublikowane w gazecie, pokazane w telewizji,
- 2. zdjęcie ma charakter aktualny, jest ilustracją wydarzenia, które miało miejsce tuż przed jego drukiem, czy przedrukiem z pierwszej gazety.

Zdjęcie, które odpowiada powyższym kryteriom może zostać przedrukowane także w innych tytułach prasowych, pokazane w telewizji ale wyłącznie w celach informacyjnych. Wynagrodzenie autora zdjęcia za prawo do reprodukcji jest wynagrodzeniem za prawo do wykorzystania zdjęcia w określony sposób lub za przeniesienie autorskich praw majątkowych do zdjęcia w określonym umową zakresie. Wynagrodzenie za przedrukowanie zdjęcia przysługuje autorowi według standardowych stawek przyjętych w danej gazecie.

Temat: Bądź świadomym użytkownikiem kultury

W 1967r. Sąd Najwyższy wydał orzeczenie, w którym stwierdza, że dalsza publikacja zdjęcia, na rozpowszechnianie którego uzyskano zgodę, jest dopuszczalna bez konieczności uzyskania zgody na przedruk pod warunkiem powołania okoliczności, w jakich zostało ono wykonane i opublikowane po raz pierwszy.

Dosyć popularne jest opatrywanie publikowanych zdjęć tzw. dymkami, w których zamieszczane są, zazwyczaj fikcyjne, wypowiedzi osób będących na zdjęciu. W tym miejscu pojawia się pytanie o dopuszczalność takiego działania. Istnieje wyrok Sądu Najwyższego z 1963 r. stwierdzający, że opublikowanie zdjęcia opatrzonego nieprawdziwym komentarzem, stanowi przekroczenie granic domniemanej zgody osoby będącej na zdjęciu, na publikację zdjęcia. Jeżeli dodany komentarz narusza godność osobistą tej osoby, to mamy wystarczające przesłanki do stwierdzenia, że naruszono dobra osobiste fotografowanego.

Jeżeli wizerunek osoby sfotografowanej został rozpowszechniony bez jej zgody, ustawa daje pokrzywdzonemu takie same możliwości, jak w przypadku naruszenia autorskich dóbr osobistych, czyli:

- żądanie zaniechania bezprawnego działania,
- żądanie usunięcia skutków w/w działania,
- żądanie złożenia publicznego oświadczenia odpowiedniej treści,
- żądanie zadośćuczynienia pieniężnego.

Roszczenia z tego tytułu wygasają z chwilą śmierci osoby przedstawionej na zdjęciu.

Rozpowszechnienie wizerunku osoby bez jej zgody jest możliwe w dwóch przypadkach:

1. wizerunku tzw. osoby publicznej, jeżeli pozostaje on w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych, czy zawodowych.
2. Jeżeli wizerunek osoby stanowi tylko szczegół większej całości np.: zgromadzenia, widoku ulicy.

Bez uszczerbku dla praw twórców i artystów wykonujących, organizacji radiowej lub telewizyjnej przysługuje wyłączne prawo do rozporządzania i korzystania ze swoich programów w zakresie:

- utrwalania,
- zwielokrotniania określoną techniką,
- nadawania, w tym także przez inną organizację radiową lub telewizyjną.

Prawo to wygasa z upływem 50 lat po roku pierwszego nadania.

Przeniesienie autorskich praw majątkowych

W przypadku szeroko rozumianej prasy istotne jest zagadnienie, komu przysługują prawa autorskie do utworu będącego produktem pracy dziennikarza. Art. 12 Prawa autorskiego stanowi, iż autorskie prawa majątkowe do utworu stworzonego w ramach wykonywania obowiązków ze stosunku pracy przysługują pracodawcy z chwilą przyjęcia utworu i w granicach wynikających z celu umowy o pracę oraz zgodnego zamiaru stron. Nabycie to ma więc charakter pochodny. W przypadku prasy będzie to najczęściej moment akceptacji przez Redaktora Naczelnego, który odpowiada za efekty pracy redakcji.

Temat: Bądź świadomym użytkownikiem kultury

Zatrudnienie twórcy utworu pozwala pracodawcy na nabycie pełni (lub określonej w umowie części) praw majątkowych do efektów działalności autora. Sytuacja jest podobna w przypadku utworu audiowizualnego, np.: materiału filmowego w wiadomościach telewizyjnych. Zgodnie z Prawem autorskim- autorskie prawa majątkowe do całości utworu audiowizualnego przysługują producentowi utworu. Powstaje domniemanie, że producent utworu audiowizualnego nabył autorskie prawa majątkowe do wszystkich utworów, które powstały na jego zamówienie. Dotyczy to jednak tylko eksploatacji audiowizualnej.

Jeżeli pracodawca (producent) w ciągu dwóch lat od daty przyjęcia utworu nie przystąpi do jego rozpowszechniania (jeżeli umowa o pracę przewiduje jego rozpowszechnianie), twórca może wyznaczyć pracodawcy odpowiedni termin na rozpowszechnienie tego utworu. Po bezskutecznym upływie tego terminu prawa uzyskane przez pracodawcę wracają do twórcy wraz z własnością przedmiotu, na którym utwór został utrwalony.

PRAWO AUTORSKIE – PRZEDRUKI ZDJĘĆ I RYSUNKÓW

Czy i na jakich warunkach można przedrukowywać z innych gazet zdjęcia i rysunki?

Aktualne zdjęcia reporterskie można przedrukowywać, pod warunkiem podania źródła i zapłacenia honorarium autorowi (art. 25 Prawa autorskiego). Pozostałe zdjęcia oraz rysunki korzystają ze zwykłej ochrony Prawa autorskiego, co oznacza, że do dokonania legalnego przedruku konieczne jest uzyskanie zgody właściciela praw autorskich. Oczywiście, także w tym wypadku obowiązuje uhonorowanie autora.

PRAWO AUTORSKIE – PRZEDRUKI TEKSTÓW I CYTATY

Jakie są zasady cytowania materiałów prasowych? Czy przedruk tekstu publikowanego w innej gazecie wymaga czyjejś zgody?

Teksty wcześniej publikowane można cytować i przedrukowywać bez niczyjej zgody. W wypadku przedruku należy zapłacić honorarium autorowi oraz podać źródło, z którego pochodzi cytat.. Prawo nie wytycza ścisłej granicy, kiedy kończy się cytat, a zaczyna przedruk. Roboczo można przyjąć, że wykorzystanie ponad 50% tekstu źródłowego jest przedrukiem.

Źródło: Centrum Monitoringu Wolności Prasy